

Miercuri, 23 august 2023, Academia Română a transmis presei următorul punct de vedere privind intenția Guvernului României de a emite un document normativ prin care se prevăd reduceri de cheltuieli și de personal, inclusiv în domeniul cercetării științifice.

Academia Română a luat act de intenția Guvernului României de a emite un document normativ prin care se prevăd reduceri de cheltuieli și de personal, inclusiv în domeniul cercetării științifice. Avertizăm că aceste prevederi riscă să provoace o criză fără precedent și fără ieșire a sectorului cercetare-dezvoltare-inovare, cu efecte macroeconomice și sociale grave pe termen scurt, mediu și lung. Academia Română consideră că măsurile propuse sunt complet contrare priorităților europene și țintelor asumate de România și că este absolut necesară suplimentarea eforturilor financiare în vederea reducerii decalajelor în privința cercetării, iar nu diminuarea finanțării.

Cercetarea științifică reprezintă factorul determinant al dezvoltării societății, al economiei și civilizației, alături de educație și inovare. Susținerea acestor trei piloni - cercetare, educație inovare - reprezintă o direcție esențială pentru țările care și-au propus să evolueze, nu numai să supraviețuiască.

Academia Română apreciază că restructurarea sistemului de cercetare, adaptarea sistemului național de educație la cerințele viitoarei societăți superinteligente constituie priorități cu impact categoric pentru evoluția societății și economiei românești. Aceste măsuri trebuie gândite însă cu profesionalism, cu viziune și cu responsabilitate, de către specialiști, capabili să alcătuiască un program strategic coerent, cu consecințe pozitive reale, în direcția susținerii domeniilor științifice consacrate și performante, trans- și interdisciplinare.

În acest context, România trebuie să acorde de urgență atenția cuvenită educației, cercetării științifice și inovării. Este un moment critic și trebuie să înțelegem că fără cercetare științifică, susținută în mod responsabil, fără un sistem național de educație performant, șansele de dezvoltare ale țării sunt minime. Este necesar ca sistemul universitar să includă în programele de învățământ activități de inițiere și educație în domeniul cercetării științifice.

Academia Română reamintește că în prezent numărul cercetătorilor la nivel național este foarte redus în raport cu nevoile de dezvoltare a țării. România se situează pe un loc rușinos între țările Uniunii Europene cu cel mai mic număr de cercetători la 1.000 de persoane ocupate, de cinci ori mai mic decât media UE (2,00 cercetători în România față de 9,52 cercetători ca medie europeană). În condițiile unei subfinanțări care durează de ani de zile și nu permite dotări pentru o infrastructură performantă, atractivitatea pentru cercetarea științifică este tot mai redusă. Tinerii foarte talentați sunt racolați de companii și universități străine, iar România nu are un program național coerent pentru identificarea tinerilor cercetători, pentru susținerea și includerea lor în cadrul unor entități de cercetare științifică performante, care să-i determine să lucreze în țară, pentru țară.

Creșterea competitivității internaționale a cercetării românești necesită predictibilitatea finanțării, creșterea fondurilor alocate, stabilitatea locului de muncă și, obligatoriu, asigurarea infrastructurii de cercetare. Aceste premise creează cadrul dezvoltării unor programe comune de cercetare, cu participarea cercetătorilor din țară și din diaspora, și creșterea vizibilității cercetării românești în lume.

Academia Română apreciază că, tocmai pentru că societatea românească se află într-o etapă dificilă, este necesară și prioritară regândirea întregului proces de alocare a fondurilor pentru cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare, ca motor al economiei. Considerăm că acest proces trebuie să fie fundamentat, înainte de toate, pe evaluarea performanțelor instituționale și individuale și să aibă ca unic obiectiv susținerea proiectelor de interes național.

Academia Română, în calitatea sa de coordonator al unui mare număr de institute și centre de cercetare, a inițiat ea însăși un amplu proces de evaluare. Aflat într-o fază avansată, acest proces este menit să conducă la optimizarea activităților de cercetare științifică, la creșterea performanțelor și eficientizarea utilizării resurselor umane, materiale și financiare.

În acest proces de evaluare, ținem cont de faptul că în ultimii ani Academia Română s-a situat pe primul loc în clasamentul general SCImago privind performanța științifică în România, multe dintre institutele noastre de cercetare fiind recunoscute ca centre de excelență la nivel european. Acești indicatori performanțelor științifice remarcabile realizate de institutele și de cercetătorii din Academia Română.

Ținem, de asemenea, cont de faptul că, prin specificul său, cercetarea științifică în Academia Română este orientată în cea mai mare parte spre cercetarea fundamentală, atât în domenii ca matematică, chimie, fizică, biologie, geologie, informatică, medicină, cât și în lingvistică, istorie, sociologie, filosofie, psihologie, economie, arte. Institutele și centrele de cercetare ale Academiei Române, prin profilul și tematica de cercetare abordată, acoperă în spațiul cercetării românești zone unice de cunoaștere, de importanță națională, conform unor strategii care implică generații de cercetători și timp de lucru îndelungat, care se măsoară în zeci de ani.

Prin urmare, apreciem că actul normativ propus de Guvernul României plasează Academia Română într-o situație discriminatorie în raport cu sistemul universitar și cu alte organizații de cercetare, care nu intră sub incidența acestuia. Astfel, în timp ce posturile vacante din universități și organizații de cercetare rămân neafectate de ordonanță, indiferent de performanțe, iar aceste entități nu se comasează, institutele de elită din Academia Română ar fi obligate să nu mai angajeze cercetători și să-și restrângă activitatea.

Guvernanții și societatea românească trebuie să știe că în nici o țară din lume nu există cercetare aplicativă fără cercetare fundamentală, că procesul de cercetare, inclusiv interdisciplinară, în domeniile științei, parcurge ani importanți în faza de laborator pentru a obține rezultate care apoi să fie transferate în etapa experimentală și după aceea, prin dezvoltare tehnologică, spre societate și economia reală.

Academia Română are încredere că factorii de decizie, oamenii politici, intelectualii vor înțelege că România, mai mult ca oricând, are nevoie de schimbări structurale cu sens, bine chibzuite și în interes național.

Academia Română consideră că o națiune care își tratează marginal tradițiile, valorile și cultura, subfinanțează sau chiar renunță la cercetarea fundamentală în domeniul științelor exacte și socio-umaniste nu-și poate clădi un viitor solid, bazat pe valori perene, durabil și își dezrădăcinează tinerii.

Biroul Prezidiului Academiei Române

Alături de acest punct de vedere, pe site-ul Academiei Române este disponibil un document mai detaliat privind rolul cercetării științifice, intitulat „Cum este percepută importanța cercetării științifice pentru dezvoltarea economică și socială și cum răspunde acestor deziderate?”

Acces: https://acad.ro/academia_romana/acte/Cercetarea%20stiintifica.pdf.